

vos esse, odiaq; tantum inuicem creuisse, vt animis implacabilibus, alteri alteros deturbare conemini, totamque illam literariam quietem, cui vos vir ille ter maximus Franciscus Ximenius dedicare voluit, amittatis, non possum non grauiter dolere, & labanti gymnasio qua potuero ratione succurrere. Id autem si opera tua mihi præsto fuerit, me facile consecuturum spero. Fontem & originem huius mali, qui res vestras penitus nouerunt, in rectoris magistratu, qui profus tyrannicus apud vos est, esse aiunt. Nam cum in hanc Academiam ex varijs Hispaniæ locis conueniatis, patriæ nomen apud omnes mortales, natura ipsa dictante, tam sanctum est, vt quoties in transmontanis imperium fuerit, Pelendonem, vel remotum Cantabrum, sint Toletano, atque adeo ipsi Cõplutensi, sine vlllo delectu an reposituri: atque idem Carpetani, & Beticici cõmutata fortuna in suis sunt facturi. Huic ego malo vnicum remediũ esse video, si hic rectoris magistratus auferatur, & vnus aliquis opulentus vir & potes, quẽ nihil vestra emolumenta moueant, Academię curam suscipiat. Ille enim priuatis vestris rationibus liber, æquum sese erga singulos præbebit. Neminẽ autem huic rei magis cõuenientem quam Archiepiscopum Toletanum inuenio: qui vt potentiam, authoritatem, & reliquam omnem amplitudinem taceã, quæ ad populos regẽdos necessaria sunt, certẽ persone, quam profitetur causa, & officij proprij ratione, eruditus sacerdotia largiturus est, & omnibus studiosis suum fauorem præstaturus. Hãc tu si meã sententiam approbaueris, ego te in annum sequẽtem rectorẽ esse faciam, dũ modo factus fidem tuã des, hoc quod dixi, te statim curaturum: & mihi in manus potestatem vestram tradas: quẽ multò magis (vt modò se habet) dissidiorum, & seditionum fomes existit, quàm vllius commodi, aut profectus studiosi causa. Et ne te ad tam manifestam vtilitatem torpor aliquis seignis retardet, quamprimum in Toletano templo canonicatus vacuus erit, ego te incunctanter donabo. Defixis humi oculis aliquantisper Alexander constitit, non tam reipub. suæ proditiõẽ considerans, ad quam fucatis causis, & præmio insuper non contemnendo ferme iam persuasus fuerat, quàm aduersæ factionis odium, & suæ maiorem potestatem illa ratione futuram. Quare gratijs Fonsece actis, quòd secũ ea de re tractare voluisset, collaudatis eius sermonibus, difficile esse dixit se rectorem creari posse, cum Castellanorũ factio sesquialtero maior quàm Beticorum esset: nec enim tunc for-

DE REBUS GESTIS
te, quemadmodum nunc fit, sed ex maiore suffragiorum numero, rector vt Ximenio placuerat, creabatur. Facile hoc Fonseca, inquit, modò tu firmus & fidelis maneat, effectum dabo. Iusti & Pastoris canonici, sub Andreae festum, ex Ximenij vestri legibus visitatorem, quem vocatis, inter se eligunt, qui in acta prateriti rectoris inquirat, omnesque alios magistratus exploret. Eius potestas quàm lata sit, intelligis: vosque ipsi sæpenumero apud me conquesti estis, graue iugum & intolerabile à Ximenio ceruicibus vestris impositum fuisse, cum quicquid ille sanxerit ratum sit habendum, neque vlla ratione prouocandum esse iusserit. Hunc ego deligi in præsentia curabo, qui non vt cæteri ad omnia annuentes, sibi que gratiam vicissim captantes, sed rebus diligenter examinatis perspectisque, iuxta munus suum fontes vlciscatur, atque quatuor aut quinque ex Castellano factione collegas, quos ego moribus corruptis inter alios esse noui, suffragiorum iure priuatos, donec comitia Lucanalia prætereant, atque ab octauo Calen. Augusti, quando secunda inquisitio agitur, ad Lucæ diem exulare iubeat. Quamobrem tu ita superantibus Baticis facile rector ab eisdem declaraberis. Nam & Egidius, qui rectoratu fungitur, cui tu in primis es amicus, vt reliqui omnes earundem partium ad te creandum statim inclinent, curabit. Sensit tyrannicas technas Alexander, nihilque tale commeritos vllis ex collegis Castellanis sciebat, cur ea essent pœna afficiendi. Sed tamen diuersæ factionis odio, quam omnino sublata cupiebat, ad ea animo lætabundo annuit: & quod antea arduum videbatur, sine molestia & difficultate ita effici posse non negauit. Digressi sunt datis dextris vterque, silentiumque ante alia pollicentur, donec ad finem operatum perducta cuncta essent. Alexander interea suos pertentabat, varieque ipsis sermones iniiciebat, de Academiae statu mutando. Sub Andreae festum, Fonseca curante, Albornotius Seguntiensis Visitator factus fuit, vnus ille quidem ex Academiae patribus, sed quem minimo negotio in sententiam suam Fonseca traheret. Huic magistratui in rectoris præteriti acta, & mores omnium collegarum inquirere, summa potestas absque vlla prouocatione, eo tempore erat, quam posteri bonis legibus coarctarunt. Venit, vt mosest, postridie diui Andreae ad rectorem & collegas saluandos Albornotius, seque statim iuxta Ximenij legem, præfante rectore, sacramento deuouit, citra vllius iniuriam in eorum acta inquirum,

fiturum, in quos sibi potestas ex lege esset: neminiq̄ue vnquam reuelaturum, quæ vel collegij, vel magistratuū dignitati fraudi essent futura: nullisq̄ue verbis, literis aut signis, vel pecuniæ impensæ numerum, vel rerum gestarum notitiam significaturum: omniaq̄ue piè, & sanctè curaturum, quæ ad Academiæ vtilitatem pertinerent. Dum ergo muneris sui partes exequitur, & anni præteriti magistratus examinat, & dati & accepti rationes expendit, quæstionem de moribus singulorum agendam, in paucos quosdam propensius dirigebat. Senferunt illico quorum intererat, Albornotium non admodum equum Castellanis futurum: nam per omne fas ac nefas, eorum potentiam & conditionem labefactare velle videbatur. Hoc Alexandrum machinarum conscium in spem maiorem erigebat, & omnia sibi ex voto successura sperabat. Elapsi sunt interea quinquaginta quatuor dies, per quos visitatori in rectorem & collegas ius est: cumq̄ue nihil rei nouæ accidisset, pauore què Castellani conceperant deposito, rursus animis sedatis quieuerunt. Inter hæc in collegium Fonseca ventitare, & ne quid beneuolentiæ prætermitteret, ludorum die, quos post Pentecosten in Christi corporis cultum splendidissimos quotannis Academia exhibet, epulis eorum, quas tanti conuiuæ causa lautissimas collegæ apparauerunt, comitatis plenus accubuit. Instabat iam sancti Iacobi dies, qui per octauum Calend. celebratur, quando Albornotius iuris depositi cōpos denuo factus (durabat enim id spatium minori, nempe ad. iiii. idus Augusti, quod ferme tempus semestre est) cœpit animum suū magis prodere: & quibusdam causis præteritis, quinque primores Castellane factionis viros per quatuor menses exilio multat, & se magistratu continuo abdicat. Collegæ qui sunt in exilium missi, Didacus Vuagus, Martinus Malus, Inachus Angulus, Ioan. Morenus, & Martinus Luiandus fuere. Secesserunt in proximum Compluto vicum, qui Turrijonus Ardozus appellatur, vbi amœnis rusticationibus præfinitum exilium traduxerunt. Comitij Lucanibus, iuxta Fonseca votum Alexander rector creatus, Castellanis qui rem vt acta erat iam rescuerant, non mediocrem curam iniecit de rep. literaria cōseruanda, cuius negotia sub nouacula (quod aiunt) esse, Alexandro rectore intuebatur. Grauiora sunt enim domestica quàm uis remissa mala, quàm vlli hostiū durissimi incurfus. Quare Castellani qui comitij interfuerunt, interpositis appellationis tabulis, eū rectorē

DE REBUS GESTIS. 117

salutare noluerunt, donec rite comitia fierent, exulibusque rursus suffragia redderentur. Nam archiepiscopi academiae insidiantis nutu ea esse facta clamitabant: virosque optimos & prudentissimos ea de causa exilio pulsos, ut is tandem rector crearetur, qui antistitis partes sequebatur. His querimonijs in tam iusto dolore effectum fuit, ut is annus, quod nunquam contigerat, sine nouo rectore principium habuerit, Egidio magistratum, donec lis componeretur, in sexquimensem & amplius prorogante. Id autem non mediocriter Fonsecam conturbauit, qui consilia sua palam iam innotuisse cereret. Proinde ad regium senatum, ubi Castellani aduersus potentissimum aduersarium causam agere constituerant, procuratores mittit, qui omni criminationum amplificatione Castellanam factionem onerarent, culpamque cunctam a se depellant, cui id vnum in primis curae sit, ut seditiosis hominibus pulsis, academia indies augeatur. Irritus Castellanis conatus fuit aduersus hostem ingentem dimicantibus, nam rectoratus Alexandro confirmatur: & res illas ad se non pertinere senatores regij pronuntiarunt. Interea missi in exilium redierunt, & tanquam in publico commodo, quemadmodum viros bonos decebat, depositis odijs & simultatibus, viros ex Beticis praestantiores ad commune periculum cohortantes, consilia inire promiscue ceperunt, ne quid resp. detrimenti caperet. Cuncti igitur ad eam rem vnanimis, quinque illis ab exilio reuersis, qui ob recentem iniuriam magis archiepiscopo infensi credebantur, curam rectoris compellendi demandauerunt. Ex quibus Vuagus homo priscae seueritatis & constantiae, qui postea ad Caesaraugustanos inquisitor a Caesare est missus, ita in vtriusque factionis conspectu Alexandrum alloquitus est. Si ego solus, & non potius hi vniuersi praestantissimi viri, ad id persuadendum quod in praesentia dicturus sum, animatus essem, fortasse tanquam nihil profuturus, aut occasionem aliam expectassem, aut prorsus in silentio me continuissem. At cum eiusmodi periculum metuatur, ad quod euitandum depellendumque omnes animis paratissimis accedere fas est: eorum, quos in conspectu tuo tanta consensione congregatos cernis, meam vocem esse existimato. Quam cum non possint sine tumultu & confusione simul omnes emittere, mihi vni provinciam dederunt, non tam quidem ob eloquentiam, quae in me parua aut nulla certe est, siue ob maioris prudentiae opinionem, cum tu ipse vir iudicio eximius, quales hi omnes
sint

sint abunde noueris, sed quòd rerum præteritarum, & contumeliæ
 susceptæ causa, mihi maiorem notitiã esse existimant: foederis in-
 ter te, & Fonescam Antistitem iacti. Quod ut certum esse cognoui-
 mus, vobisque tantum non sanguine humano firmatum, ita faciliè
 vniuersa speramus id te pròtinus depulsurum, postquam ex meo ser-
 mone intellexeris, cuncta ea que in Academia perniciem clam pepi-
 gistis, in lucem tandem prolata fuisse. Neque enim hominibus pru-
 dentibus cogitandũ erat, viros innocentes, per summũ dedecus col-
 legio pulsos, omnem operam non adhibituros, ad huius calamitatis
 causas præcognoscendas; ipsaq; adeo principia perferenda. Eucum
 ille tibi fortasse fecit, ut est magnus verborũ artifex; neq; enim de ho-
 mine, qualis tu es, incorrupto & probò, vllam prodicionem suspi-
 cari animus est: tuumq; istum rectoriũ magistratum tanquã seditiõnũ
 & turbarum fomite atrocibus verbis infectatus fuit, ac deniq; nostrã
 hanc optimatũ rep. democratia nomine traduxit. Et ut sunt o-
 mniũ potentiorũ mores, vbi vim inferre nõ possunt, pecunia & mu-
 neribus impudenter oppugnant: tu aliquid humanum in hac re pas-
 sus, præmij alicuius ingentis spe eius perniciosis cõsilijs assensisti. De
 vtroq; breuiter in præsentia dicam: neq; enim longa oratione opus est
 ad tuam mentẽ tibi reducendam, hoc est, integram, & reip. amicam.
 Atq; ut ad primum statim respondeam, quantam vigilantia rector-
 es hæctenus adhibuerint ad hanc rep. cõseruandã & augẽdam,
 numerosus populus tanto cum profectu literarum, & Academię no-
 stræ maiestas, in quam tam paruo temporis spatio creuit, argumẽto
 & testimonio sunt. Nam cum publicum cõmodum agi videremus,
 si eque omnibus in Academiam cõfluentibus, modò apti ad discipli-
 nas habeantur, aditus ad collegia & cathedras sit, nullusq; fauor aliũ-
 de requireretur, præterquã à cuiusq; natura & virtute, cõditoris hu-
 ius gymnasij leges secuti, omnem in hoc operam posuimus, ut cun-
 ctis hoc persuasum esset, cõmunem esse literariam fortunã, & pari-
 ter opulentis & egenis, nobilibus & obscuris, tardis & ingenio valẽti-
 bus, patere: primum verò locũ & honores labore improbo sibi que-
 que parare oportere. At quo pacto hoc potuissemus facere, nisi libe-
 ris legibus vteremur? nisi in eodem ludo exercitati cuiusque merita
 cognoscereimus? nisi quotidie eos explorantes, laboris industriã, in-
 genij acrimoniã, operam indefessam, noctes insomnes, inuictam de-
 niq; in euincendis disciplinarum difficultatibus cõstantiam, ante ocu-

los semper haberemus? At id credo Toletanus antistes accuratè perspicieret, non me hercle magis quàm rex Persarum. Satis illi cum sacerdotibus suis negotiorum est: satis de rege demerendo, de se cæteris præfulibus anteponendo, sollicitudinis & ambitionis habet. At id faciet eius vicarius, totaque illa tabellionum, fiscalium, & lictorum, quibus stipatur, cohors: multò minus profectò: cum vix litibus diiudicandis, dies & noctes illi satis esse videamus. Nostra hæc Minerua ambitione & auaritia vacua, libertatem & otium requirit, quæ non ab alijs quàm à nobis ipsis præstari queunt. At fingamus nos, ut Fonseca dicit, per omnia negligentes esse, nihilque quod nostri muneris sit curate. An non videtis, vniuersum studiorum profectum, qui vnicus nobis scopus esse debet, ira funditus cadere & perire? Statim ad eius nutum cathedræ dabuntur: gradus qui licentiarum appellantur, quibus à nobis de singulorum studijs iudicium fit, non iam ex cuiusque meritis, sed ex eius voluntate, aut quod grauius & intolerabilius est, ex suorum ministrorum libidine, conferentur. Quorum insolentiam non ita pridem experti sumus, quando tuipse, & competitoris tui de theologis gradibus contendentes, vnus mulierculæ, quæ Maldonato præfecto domus Fonseca nupta est, arbitrio, res vestras interturbari apertè sensistis. Taceo contumelias & iniurias, quibus per oppidi præfectos nostra iuuentus quotidie afficietur, quibus nescio qua de causa tantopere infensa est. Alterum verò quod dicendum mihi erat, ne te illè, quod minimè credimus, præmio aliquo proposito laetauerit. Sentis iam quantum spes huiusmodi fallant: solent enim principes viri aureos montes, dum aliquid fieri cupiunt, facillè promittere, post rem verò confectam, non solum aut nihil aut perpauca præstare, sed obliquè, & nonnunquam apertè proditionem exprobrare: quod Philippum Macedonem fecisse scimus cum eis qui Olynthum illi tradiderunt. Quocirca si quid huiusmodi cum Fonseca pactus es, memento rectorem te huius academix esse, hoc est, parentem, protectorem, & patronum: cuius muneris & officij est, seuerè in eos animaduertere qui tale aliquid designarent: & pacta, quæ in manifestam nostræ scholæ perniciem, & in tuum sempiternum opprobrium futura erant, irita facito: quod diuis & hominibus laudantibus es facturus. Erige obsecro Alexander te, tuâque vitam tanta hæctenus integritate anteactam recolito, cui notam hanc inurere nullo pacto vir ingenuus debes. Habes hinc prope sacrâ

aram, & diuum Ildephonsum huius academix tutelarem, nostri conditoris Ximenij ossa, quod si per maximam hanc iniuriam aedes has literarias perdidideris, Deum ultorem, & Ildephonsum numen inimicum, & Ximenij manes iratos semper habebis, qui omnibus locis conscientiam tuam terreant, & te grauibus furijs vlciscantur. Hic cum ille finem dicendi fecisset, illico ingens silentium fuit: manifestaque notae in Alexandro visae mutati animi, & culpam deprecantis. Nam & notabiliter expalluit, & lachrymae sponte sunt illi obortae. Ut primum igitur voci interclusae locus datus fuit, omnia prout cum Fonseca conuenerant exponit, sibiq; magnis precibus veniam dari postulat, hoc vnum in tanto crimine bonum futurum praedicans, quod se cum Fonseca sic esset gesturus, ut & ipsi suum antiquum animum, & caritatem in academiam essent agnitori, & ille nullius vnquam animum de prodicione esset interpellaturus. Quod tam constanter & fideliter praestitit, ut eius propositum Fonseca demiratus, se anguillam cauda captasse dixerit. At is talem se deinceps toto tempore rectoratus praebuit, ut aequae utrique factioni carus esset: & munere tandem rectoratus functo, libenter erant si per leges licuisset, magistratum prorogaturi. Verum non multo post in Hispalensem ecclesiam ab Alphoso Marico archiepiscopo vocatus, canonicatu & theologica eius cathedra donatus est. Fonseca, aut quod operae frustra sumptae eum iam taderet, aut quod iniquo animo tulerit, Michaelae Carrasco & Ioanne Vergara eius familiaribus indicantibus, Annam Vlloram Francisci Maldonati (ut dixi) uxorem, curasse ut gradus secundum eius voluntatem distribuerentur, interminatam, ni id fieret, archiepiscopi & totius familiae indignationem, mirum in modum se continuit. Vidit enim si quod tantopere conabatur effecisset, omnia pro suorum libidine esse iactanda & inuertenda. Interim tamen magna & frequens consultatio rectori, & academix patribus, de mutandis sedibus fuit. Nam ex Ximenij lege aperte inuitabantur, qui prudentissimè in hoc quoque prouidit, ut de regum nostrorum voluntate, si quid incommodi ex Complutensis oppidi habitatione academia pateretur, alio continuo migrarent. Cum ergo praefulem, alioqui benignum, tam iniquum erga se experti essent, frequentesq; item studiosorum mortes, ex oppidi loco, & caelo pestilenti contigissent, decreuerunt calamitosas sedibus cedere, & se pontificum Toletanorum molestijs liberare, quas perpetuas futuras ex princi-

DE REBUS GESTIS.

pijs illis diuinabant. Postquam id vulgatum fuit, crebræ multorum
 populorum legationes venerunt, commodissimas condiciones offe-
 rentes, & caritatem, rerumq; omnium mutuam coniunctionem.
 Fonseca non sine magna sui nominis iactura, & Complutensis oppi-
 di imminutione, id futurum sentiens, dedit operam apud regium se-
 natum, ne quid tale suo tempore permitterent: quare nihil actû fuit.
 Quod si tunc effecissent, & suæ libertati academia consulisset, &
 multi præstantissimi viri, qui immatura morte non ita pridem oc-
 cubuerunt, magna studiorum vtilitate nunc starent. Sed huic malo
 obuiam itum esse affirmant, paludibus illis per emissiones in flumê
 siccatis, salicibusq; frequentibus, & populis ad eius ripas studio se cõ-
 sitis, quarum attractu nebulæ illæ perniciosæ refringuntur, & magna
 ex parte vi sublata hebescunt. Moritur Fonseca Compluti intercuti
 morbo, & in eius locum Ioannes Tauera Compostellanus antistes
 suffectus est, vir quidem quod in elogijs in templo maximo Toleti
 habetur, tēperantia & prudētia eximius. Verū vt illis virtutibus ma-
 ximè laudandus est, ita iuris quod suū arbitrabatur adeo tenax fuit,
 vt suis emolumentis quantūuis minutis impendio plus studuisse di-
 catur, quàm pontificem deceret. Nam cùm statim vt ad Pontificatū
 Toletanum designatus fuit, controersiam sacerdotiorum Iusti &
 Pastoris componere à Cæsare iussus esset, idq; optimis cõditionibus
 actum fuisset, in mores sacerdotum inquirere voluit: & nihil grauius
 aut molestius ferebat, quàm si Compluti præfectus, atq; ipse Tauer-
 ræ vicarius, diplomatibus quæ academiæ à summis pontificibus Ale-
 xandro, Leone, & Iulio benignè & meritò data sunt, à causarū scho-
 lasticorum cognitione repellerentur. Sepe enim accidit, vt nonnulli
 scholastici iuuentæ vitio, noctu vagarentur, aut interdū rixarentur,
 qui ab oppidi circitoribus intercepti in carcerem conijciebantur, &
 inter vilissimas custodias vincti tenebantur. Hos rector postquā suę
 iurisdictionis esse compertum erat, vt sibi traderētur curabat. Quod
 nisi fieret, præfectos oppidi sacris arcebat, & diris (vt solet) deuouebat:
 monebatq; ne academię iuuentutem irritarent. Tauera non multò
 post Complutum veniens, aliquot scholasticorum iuuenum delicta
 plus æquo apud rectorem exaggerauit, & theologis patribus cõuo-
 catis, sese illam remp. mutare velle dixit, quietemq; eius perpetuò sta-
 bilire. Nam quod Fonseca de rectoris potestate imminuenda visum
 fuisset, sibi quoque maximè placere: cœpitq; statim nonnulla schola-
 sticorum

sticorum errata commemorare, quæ in tanta hominum diuersitate, quales quotidie in academiam conueniunt, accidere sanè necesse est. Quibus expositis ad rectorem cōuersus, permulta de eius negligentia dixit: quæ tñ condonabilia (vt aiebat) & ferēda in homine priuato, & literaria tantummodo supellectile instructo essent. Annuo enim magistratu fungens, non erat cur sibi inimicos cōpararet, quibus vlciscendis omnino impar futurus esset. Idcirco ex Salmanticēsis gymnasij exemplo, magistrū scholarum se velle constituere, qui censu suo & fauore adiutus, academiam tranquillam teneret, omnesq; eas iurgiorū causas obliteratas è medio tolleret: idq; se apud regem continuò curaturum. A quo si id obtinere nequirit, vel pedibus Romam iter facturum, vt id à pontifice max. impetraret. Dura oratio rectori, & patribus theologis fuit, tantiq; præfulis autoritate indigna: ceterum magistrum illum, quem dicebat, scholarum, se suscepturos responderunt, modò vnus ex theologis patribus ad eum magistratum gerendum sumeretur: quod ille constanter renuebat, quasi idem tandem magistratus mutato nomine esset futurus. Aliquot dies cū ea de re altercatum fuisset, nihil confectum est: illeq; ad cesareum comitatū discessit: vbi partim per regiū senatum, partim per Romanos apud summum pontif. procuratores, academiæ libertatē nō ille clam, quod Fonseca fecerat, sed apertis machinis expugnare conabatur: Erat enim iam antistitū criminantiū causa rectorius magistratus vulgo non nihil inuidiosus. Missi sunt ad eū legati Fernandus Balbasius, & Fernandus Mataticus, vterq; prudentia & doctrina commendatus. Hi cū de rebus academiæ apud eum cœpissent tractare, liceat (inquiunt) præful potentissime, hominibus priuatis, & lōgè infra tuam fortunam positis, de re propria ex equo tecum tantisper loqui, donec tu nobis tuam volūtatem, nos tibi cōtra nostrum propositum & consilium declaremus. Placuit Tauera iusta petitio: atq; ita inter eos semotis arbitris actum fuit. Tandē cū sermo produceretur, Tauera bili commota iratus, vir aliòqui animi sedati & cauti, quod fortasse iam diu in animo celabat, ipso dicēdi calore (vt fit) effudit. Nihil (inquit) Ximenius, aduersus pontificiā Toletanæ sedis dignitatem perniciosius excogitare potuit, quā eo in loco academiam constitui. Mirati id verbum legati, non ita (inquiunt) Fonseca sentiebat, à quo instar appensæ ad pectus pretiosæ gemmæ, academia nostra ostentabatur: idq; passim, & libenter præ

dicabat. Quid ille dixerit aut egerit, parum curo, Taueram respondit: ego præsentis discordias tantum modo cerno. Quòd si è re vestra futurum esse creditis, statim omni studio apud Cæsarem contendã, vt vobis sedes quòcunq; libuerit mutandi facultas detur. Atq; eo dicto cùm fuisset colloquium solutum: legatis domum reuersis, post multas vltro citroq; habitas super ea re disceptationes, Academia Compluto mutare decreuerunt. Quare rursus ad Taueram redierunt, & vt pollicitis staret petierunt: neq; enim aliam se posse rationem inuenire, ad eas turbas & contentiones euitandas. Cùm igitur, quod nunquã existimauerat, constantem de commigrando academiæ sententiam videret, hoc (inquit) viri optimi, non sine magno strepitu, grauiq; quodam & inuidioso apud omnes rumore fiet. Diu est q; hanc rem conamini, atq; ab ipsis adeo academiæ primordijs, partim insalubris aeris iniuria, partim genio loci, hoc est, indigenarum auersatione, ab huius loci habitatione repellimini. Vos quid nunc tentetis obsecro attendite: nam si id tandem effeceritis, non propterea Complutum concidet, neq; ipse Toletanus antistes aut primatum, aut auctoritatem deteret. Atq; in interius cubiculum se recipiẽs, nihil amplius de ea re egit: cœpitq; diem de die ducere, donec illi tædio correpti, pollicitis frustrati in academiã sunt reuersi. At cùm quotidie nouæ causæ acciderent, quæ præfulem aliòqui attentum, minimeq; ad ignoscendum nostris animatum, facillè rursus irritarent & accèderent, semper lites paratæ erant: & inter rectorem & antistitis vicarium negotia animis exacerbatis gerebantur. Proinde cùm id mirum in modum Taueram vreret, & palàm efferre rursus vereretur, ne eos de transmigrando iam dudum sollicitos, eo pacto vt efficerent cogeret: gratia & fauore, causisq; item adfabre confictis, apud Romanum pontificem contendit, vt proprio (quod dicunt) motu, sibi in omnes sacerdotes, qui Compluti studiorum causa conuenissent cognitio concederetur, atq; in eos duntaxat iuuenes qui diocesis Toletanæ essent. Cùm academia per procuratores suos, qui Romæ erant, statim resciuisset, grauiter vt par erat tulit: & ad sacram (quod aiunt) anchoram confugientes, & pontificem maxim. eiusque intimos familiares, & in primis sanctæ Balbinæ Cardinalem academiæ patronum obtestati & deprecati sunt, vt academiæ labanti succurrerent, & è potentissimi aduersarij manibus afflictas musas, & studia eriperent. Sed cùm surdis caneretur, & academiæ

negotia

negotia in ultimo discrimine essent, Deus (vt aiunt) è machina, & Ximenij Geniùs rebus perditis opem tulit. Nondum Roma pontificijs tabulis allatis, cum Pintie Isabelle Philippi principis vxoris exequijs Tauera intereffet, siue arrarũ vestium, quibus pullatus venerat pondere, siue facum cerearum fumo, homo senex & longis laboribus confectus, in febrim incidit, & paucos post dies extinctus est. Eius morte academia respirauit, & veluti longa tempestate iactatis, lumen quoddam affulisse visum est. Erat enim certamen cum magno aduersario, eoque magis formidoloso, quò probitatis & prudentiæ opinione, incorruptius de rebus iudicare, & quid esset in negotijs faciendum, rectius quàm ceteri prouidere credebatur. Designatus non multò post ad sedem Toletanam Dean. Martinus Siliceus fuit, Philippi regis quondam magister: qui cum animi erga inopes paterni, in annonæ per ea tempora caritate non parum multa iudicia dedisset, comitate præterea quadam peculiari cunctorum animos sibi conciliaffet, incredibili omnium favore ad eam dignitatem promotus fuit. Academia partim hisce rebus persuasa, partim studiorum ipsorum conjunctione, nam & philosophus, & theologus, quæ duæ res in Complutensi gymnasio florent habebatur, & libello de arithmetica Parisijs edito, se à mathematicis non alienum ostèderat, ingentem quandam significationem lætitiæ dedit, supplicationibus ad omnes aras vno die habitis, & certamine literarum iuuentuti publice proposito. Nam poetica themata, symbola, inscriptiones, multaque alia exercitamentorum genera ad nouam antistitis designationem celebrandam, non sine præmijs, rectoris edicto in medium sunt allata. Quanta totius gymnasij atque oppidi hilaritate, pegmatibus per vias erectis, Complutum ingressus fuerit, quoniam publicis typis vulgatum est, non est cur in eo recedendo immoremur. Fecit academiæ patres ad omne genus obsequiorum erga nouum antistitem eo tempore propensiores, inminens à Tauera paulò ante periculum: quod proculdubio aut euitare nequaquam potuissent, aut nõ sine maximis & durissimis molestijs eo sese tandem explicassent. Pollicitus omnem academiæ benignitatem Siliceus; Toletum quamprimum profectus est: vbi nouis legibus condendis occupatus academiã quietam reliquit, magna nostrorũ (vt ego existimo) felicitate: quibus si acré hominẽ, & ad id in quod incubebat vehementẽ, hostem ex proposito habere cõtigisset, actũ fortè esset de nostra libertate

bertate. Nam anno M. D. L. doctore Fontinouilla cum quadam de
 re inter Antistitis prefectos & rectorē litigaretur, & Ludouicus Ca-
 tena abbas, caterique Iusti & Pastoris doctores sacerdotes, sacrorum
 interdictum non timuissent, quod rectori subiectos nulla interdi-
 cti religione obstringi dixissent, omnes ad vnum comprehendi per
 arcanas literas Compluti prefecto iussit. Quod cum ad aliquot
 ipsorum permanasset, sibi in tempore consuluerunt: & eodie quo
 manus & vincula illis iniicere constitutum erat, templo abstinue-
 runt: & alius alibi delituit. Tres tantummodo, qui aut etate senili
 freti, aut dignitatis & innocentiae suae conscij, aut potius quod ni-
 hil de manus iniectioe rescuissent, securè rebus diuinis peragen-
 dis intenti erant: Ludouicus Catena abbas, Alphonsus Almenara,
 Bernardinus Alphonsus: quos prefectus oppidi armatorum ho-
 minum manipulo stipatus capit, & iumentis impositos, ad Al-
 monacitanam ditionis pontificiae arcem, quae Toletum duodecim
 millibus passuum distat, properè abduci iubet. Interim omnis A-
 eadem iuuentus commota, in maius collegium venit, & cubi-
 culum armorum referari possunt, vt necessarijs telis communi-
 ti vindictam sumerent: idque facili negotio fecissent, copia & vi-
 ribus longè oppidanis prestantiores, nisi rectoris imperio, & pa-
 trum Theologorum prudentia, coerciti fuissent. Ponuntur illi in
 arctissima subterranei carceris custodia, anni tempore rigidissi-
 mo, nempe sub Christi Dei natalem. Concitauit apud iratum An-
 tistitem risum Almenara, qui longeuior cateris erat, homo inno-
 centia & vite sanctimonia apud omnes commendatus, cum de-
 scendere in specum iuberetur: nam vt tabellio adesset postulauit,
 qui se in illum locum obscurum inuitum descendere, tabulis obsi-
 gnatis fidem faceret. Adhibita est omnis custodia, ne quis ex ami-
 cis, aut ex familiaribus, ad eorum colloquium admitteretur. Ne-
 mo fuit in vrbe nostra inuentus, qui apud furibundum Antistitem
 intercedere pro eis auderet. At cum periculum in mora esset, cre-
 brique rumores Toletum deferrentur, partim temporis intemperie,
 partim animorum afflictione, tres illos viros in languorem inci-
 disse, sed potissimum Ludouicum Catenam, qui animi deliquium
 patiebatur: non defuit ex illorum discipulis Toleti agentibus, qui Si-
 liccum interpellandi munus subierit. Erat tempus geniale, & Sa-
 turnalitium, quod mutua hilaritate inter omnes celebratur, ac
 proinde